

Sygn. akt VU 1501/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Agnieszka Leżańska

Protokolant Cezary Jarocki

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku E. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział wT.

o emeryturę

na skutek odwołania E. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 24 września 2013r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje ubezpieczonemu E. K. (1) prawo do emerytury od dnia (...) roku.

Sygn. akt VU 1501/13

UZASADNIENIE

Ubezpieczony E. K. (1) złożył w dniu 11 września 2013 roku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniosek o przyznanie prawa do emerytury dla pracowników zatrudnionych w szczególnym charakterze lub w szczególnych warunkach.

Decyzją z dnia 24 września 2013 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział T. odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury, podnosząc w uzasadnieniu decyzji, iż ubezpieczony nie udowodnił wymaganych przepisami 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Organ rentowy nie potraktował jako pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia wnioskodawcy na stanowisku kierownika budowy: od 1.12.1978r. do 30.11.1992r. oraz od 24.08.1992r. do 31.12.1998r. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż analiza dokumentów ubezpieczonego wskazuje, że jako pracownik kadry kierowniczej zakładu wnioskodawca posiadał zakres obowiązków wykraczający poza stałe i osobiste dozоровanie, czy kontrolę pracy wykonywanej przez pracowników.

W odwołaniu od powyższej decyzji, złożonym dnia 22 października 2013 roku, E. K. (1) wniósł o przyznanie żądanego prawa, z uwagi na przepracowanie wymaganych 15 lat w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

E. K. (1), urodzony w dniu (...) roku, złożył w dniu 11 września 2013 roku wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił staż pracy wynoszący 25 lat, 2 miesiące i 27 dni, **w tym 1 rok i 7 miesięcy pracy w warunkach szczególnych.**

Do pracy w warunkach szczególnych organ rentowy zaliczył wnioskodawcy okres od 1 maja 1977 roku do 30 listopada 1978 roku tj. okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) na stanowisku majstra budowy (dowód: decyzja 24 września 2013 roku k.17 we aktach ZUS).

W okresie od dnia 1 maja 1975 roku do 31 grudnia 1998 roku wnioskodawca był zatrudniony w firmach budowlanych. Początkowo było to Przedsiębiorstwo Budownictwa (...): (...), gdzie w okresie od 1 grudnia 1978 roku do 30 listopada 1992 roku zajmował stanowisko kierownika budowy, a następnie w (...) Spółce z o.o. wT., gdzie w okresie od 24 sierpnia 1992 roku do 7 lipca 2005 roku również na stanowisku kierownika budowy.

Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) w dniu 26 sierpnia 1988 roku wystawiło wnioskodawcy świadectwo pracy w którym wskazało, iż w okresie **od 1 grudnia 1978 roku do dnia 30 listopada 1992 roku** wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował stanowisko kierownika budowy, gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace polegająca na dozorze inżynieryjno-technicznym robót wodno-kanalizacyjnych oraz budowy rurociągów w głębokich wykopach (dowód: świadectwo pracy z dn8ia 26 sierpnia 1988 roku k.7 w aktach ZUS).

Przedsiębiorstwo Budownictwa (...): (...) oraz (...) Spółka z o.o. wT. zajmowały się wykonawstwem budowy hydrotechnicznych w nawodnionych wykopach lub na styku woda-ład. Były to budowy: tj.: jazy, zapory wodne, śluzy wodne, tamy, kanały wodno-ściekowe, sztuczne zbiorniki wodne, stopnie wodne, stacje uzdatniania wody, ujęcia wody, pompownie, przepompownie, oczyszczalnie ścieków, rurociągi hydrotechniczne, kolektory sanitarno-deszczowe, magistrale wodociągowe, ciepłociągi itp.

Przedsiębiorstwo (...) Sp. z.o.o. w T. wystawiła wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w którym wskazała, że w okresie **od 24 sierpnia 1992 roku do 7 lipca 2005 roku** E. K. (1) stale i w pełnym wymiarze godzin wykonywał pracę: dozór inżynieryjno-techniczny robót wodno-kanalizacyjnych przy budowie rurociągów w głębokich wykopach (dowód: świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach k.8 w aktach ZUS).

Do obowiązków wnioskodawcy jako kierownika budowy należało stale dozоровanie i nadzór Inżynieryjno-techniczny nad robotami wodno - kanalizacyjnymi oraz budową rurociągów w głębokich wykopach, w czasie wykonywania robót wodno-kanalizacyjnych. Wnioskodawca stale dozоровował i kontrolował również prace ściśle związane z budową kolektorów i rurociągów (rury były żeliwne, betonowe, plastikowe) oraz wszystkich robót towarzyszących ich realizacji takie jak: prace zbrójarzsko-betonarskie, prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych, prace w kanałach ściekowych, prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym i gazowym, obsługa urządzeń i narzędzi wibracyjnych oraz udarowych, prace antykorozyjne i termoizolacyjne urządzeń i instalacji technologicznych, pracę kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony oraz pojazdów gąsienicowych, ciężkie prace załadunkowe i wyładunkowe oraz przeładunkowe materiałów sypkich i pylistych w transporcie

Podstawowym obowiązkiem E. K. (2), jako kierownika budowy, było czuwanie nad bezpieczeństwem i higieną pracy podległych mu pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach na stanowiskach: monterów wodno-kanalizacyjnych w głębokich wykopach, spawaczy, zbrojarzy, betoniarzy, operatorów ciężkich maszyn budowlanych, kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony oraz pojazdów gąsienicowych, malarzy antykorozyjnych itp. Była to praca wykonywana przez wnioskodawcę na wielu budowach. W tym celu wnioskodawca zaraz po przyjeździe do pracy, razem z pozostałymi robotnikami, w barakowozie przebierał się w strój roboczy i od godziny 7 do godziny 15, 16 a często i dłużej pracował na budowie. Prace tę wnioskodawca wykonywał w bardzo trudnych warunkach atmosferycznych i terenowych. Teren był nawodniony, a co za tym idzie błotnisty, panował bardzo wysoki poziom hałasu i wibracji. Wnioskodawca musiał uczestniczyć w rozwiązywaniu wszystkich sytuacji awaryjnych, musiał wejść na dźwig, zejść do wykopu, aby sprawdzić realizację planu z rysunkiem

technicznym. Wnioskodawca nie posiadał żadnego osobnego pomieszczenia, nie zajmował się żadnymi sprawami biurowymi, do których był specjalnie zatrudniony technik budowy. Dokumentację budowy wnioskodawca zabierał do domu lub ewentualnie zapoznawał się z nią w drodze na budowę (w samochodzie) przed przystąpieniem do pracy. Roboty budowlane realizowane przez Przedsiębiorstwo Budownictwa (...): (...) oraz (...) Spółkę z o.o. w T. prowadzone były często na wydłużonych zmianach, na dwie zmiany, często w niedzielę i święta, w nocy w zależności od potrzeb i procesów technologicznych.

Jako kierownik budowy E. K. (1) podlegał bezpośrednio pod Kierownictwo Zespołu (...) w skład którego wchodziło od 4 do 6 budów. Stamtąd też wnioskodawca otrzymywał niezbędną pomoc przy realizacji inwestycji. Dodatkowo na budowę był oddelegowany z Kierownictwa Zespołu (...) technik budowy, który pomagał przy pracach biurowo-administracyjnych, placowych, rozliczeń materiałowych, zaopatrzeniowych oraz był łącznikiem między budową a dyrekcją (dowód: zeznania wnioskodawcy E. K. (1) k.88verte-89 oraz nagranie protokołu rozprawy z dnia 15 października 2014 roku k.90 od minuty 20.27 do minuty 26.26, zeznania świadków : B. W. k.88 verte oraz nagranie k..90 od minuty 03.47 do minuty 09.45 I M. K. k.88 verte-89 oraz nagranie k. 90 od minuty 09.45 do minuty 15.38- nagranie protokołu rozprawy z dnia 215 października 2014 roku , odpowiedź organu rentowego na odwołanie k.7-9, świadectwo pracy k.17-18, oraz k.20, umowa o prace k.21 skierowanie do pracy k.22zakres obowiązków k.24angaże od k.25-61, karty przebiegu zatrudnienia i wynagrodzenia k.62-76 w aktach sprawy, świadectwo pracy k.7, świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach k.8 w aktach ZUS).

Obowiązki wnioskodawcy polegające na dozorcze inżynieryjno-technicznym robót wodno-kanalizacyjnych oraz budowy rurociągów w głębokich wykopach zaliczane są do prac w szczególnych warunkach(wykaz A **dział XIV punkt 24** wg załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. o treści: kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach, wydziałach w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie A.

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i zważył, co następuje:

odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art.184 ust. 1 ustawy z dnia 17 października 1998r.o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. nz 2013 roku poz. 1440 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem. Stosownie zaś do treści art. 32 ust. 1wskazanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 ustawy. Cytowany wyżej przepis, mocą art.46 ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ma odpowiednie zastosowanie do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku a przed dniem 1 stycznia 1969 roku. Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się przy tym pracowników przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983

roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Stosownie do treści § 3 tegoż rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Z § 4 wynika natomiast, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do wcześniejszej emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Okolicznością bezsporną w sprawie jest, iż ubezpieczony spełnia warunki do uzyskania emerytury w zakresie wymaganego wieku oraz ogólnego stażu pracy. Organ rentowy nie przyznał jednak E. K. (3) prawa do emerytury, argumentując, iż nie udowodnił on wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Do stażu pracy w warunkach szczególnych w rozmiarze 15 lat, Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy okresów zatrudnienia na stanowisku kierownika budowy: od 1 grudnia 1978 roku do 30 listopada 1992 roku oraz 24 sierpnia 1992 roku do 31 grudnia 1998 roku bowiem jak wskazał w uzasadnieniu zgodnie z §2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r., Nr 8, poz. 43, z późn. zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Nie stanowi zatem okresu pracy w szczególnych warunkach okres zatrudnienia, w którym pracownik wykonywał, poza pracą w warunkach szczególnych, inne prace należące do jego obowiązków, nie wymienione w wykazach pracy w szczególnych warunkach - A lub B.

Oceniając prawidłowość postępowania organu rentowego należy zwrócić uwagę na fakt, iż organ rentowy stosując w ramach własnego postępowania przepisy kodeksu postępowania administracyjnego, ma ograniczoną swobodę prowadzenia postępowania dowodowego. Z przepisów proceduralnych wynika bowiem jakie środki dowodowe stanowią podstawę dla ustalenia konkretnych okoliczności. Takim przepisem jest § 2 ust. 2 powołanego wyżej rozporządzenia z 1983r., zgodnie z którym wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stwierdzają pracodawcy w świadectwie pracy lub w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionych według wzoru.

Na etapie postępowania odwoławczego, sprawa o emeryturę staje się sprawą cywilną, a więc do jej rozpoznania stosuje się kodeks postępowania cywilnego. Według art. 473 k.p.c. w postępowaniu przed sądem nie stosuje się żadnych ograniczeń dowodowych, a więc każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe.

W toku postępowania przed Sądem Okręgowym, kierując się regułą wymienioną w art. 473 k.p.c. dla udowodnienia, że pracą świadczoną w wyżej wskazanym okresie należy traktować jako zatrudnienie w warunkach szczególnych, wnioskodawca wniósł o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków: B. W. oraz M. K. , którzy pracowali wraz z nim w spornych okresach. Z zeznań ubezpieczonego oraz wskazanych wyżej świadków, które Sąd Okręgowy ocenił jako wiarygodne i mogące stanowić podstawę ustaleń poczynionych w sprawie wynika, iż w spornym okresie ubezpieczony

E. K. (1) nadzorował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, prace grupy robotników budowlanych, kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, spawaczy, robotników w głębokich wykopach, robotników na wysokości, operatorów ciężkich maszyn budowlanych, gąsienicowych, sam bezpośrednio uczestnicząc we wszystkich pracach przez te osoby wykonywanych. Pracownicy podlegli ubezpieczonemu wykonywali prace w głębokich wykopach, przy układaniu rurociągów w kanałach żelbetonowych, posługując się przy tym: szlifierkami, spawarkami, lutownicami, nitownicami. Ubezpieczony nadzorował więc prace: spawaczy, operatorów sprzętu ciężkiego typu: koparki, wywrotki, monterów wodno-kanalizacyjnych, betoniarzy, ślusarzy, kierowców samochodów ciężarowych, ciągników rolniczych itd. Wnioskodawcy podlegało kilka brygad, wykonujących te prace na kilku obiektach równocześnie. Ubezpieczony dokonywał rozdzielania prac, kontrolował prawidłowość wykonanych robot, dokonywał ich częściowego i końcowego odbioru., bezpośrednio w wykopach, na wysokości, w kanałach itp. sprawdzał zgodność budowy z planem, musiał bezpośrednio reagować na wszelkie nieprawidłowości, kolizje, wypadki. Stanowisko pracy ubezpieczonego znajdowało się na budowie, wnioskodawca nie miał osobnego pomieszczenia, a prace typowo administracyjne typu: listy obecności, ewidencja nadgodzin, czy obrót dokumentacją pracowniczą, dokonywał specjalnie do tego zatrudniony technik budowlany oraz podlegające Kierownictwu Budowy specjalistyczne działy. Drobne sprawy biurowe, które należały do obowiązków wnioskodawcy, wykonywał bezpośrednio na terenie budowy. Nie ma zatem podstaw do ich wyłączenia i traktowania odrębnie. W sytuacji, gdy dozór inżyniersko-techniczny jest pracą w szczególnych warunkach i praca polegająca na dozorcze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie ma żadnej potrzeby ustalania, ile czasu pracownik poświęcał na bezpośredni nadzór nad pracownikami, a ile na inne czynności, które również były związane z tym dozorem. z dnia 11 marca 2009 r. (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 marca 2009 r., II UK 243/08, LEX nr 550990).

Mając na uwadze powyższe ustalenia stwierdzić należy, iż w spornym okresie wnioskodawca niewątpliwie wykonywał pracę, o których mowa w **Dziale XIV** Wykazu A do ww. rozporządzenia, **poz. 24**, określoną jako **dozór inżyniersko-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie**.

Za przyjęciem powyższej konkluzji przemawia fakt, iż pracownicy podlegli ubezpieczonemu niewątpliwie wykonywali - prace przy spawaniu gazowym i elektrycznym, prace betoniarskie, spawalnicze, monterskie, prace na wysokości, prace w głębokich wykopach, a zatem prace wykonywane w warunkach szkodliwych. Z tego tytułu, zarówno wnioskodawca, jak i podlegli mu pracownicy korzystali z posiłków regeneracyjnych, mleka, dodatku za tzw. "szkodliwe". Podkreślić przy tym należy, iż sprawowanie w ramach zakresu czynności dozoru również czynności nad pracami niewymienionymi w wykazie A przepisy rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), nie wyłącza zakwalifikowania tego dozoru jako pracy w szczególnych warunkach. Z brzmienia pkt 24, działu XIV, wykazu A wynika bowiem, że warunkiem zakwalifikowania określonego w nim dozoru i kontroli jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych jest to, aby na oddziałach i wydziałach, na których czynności te są wykonywane, jako podstawowe były wykonywane prace wymienione w wykazie A. Jeżeli zatem pracownik wykonuje bezpośrednio czynności dozoru stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, to objęcie tym dozorem także innych prac wykonywanych na tych oddziałach i wydziałach, a niewymienionych w wykazie A, nie pozbawia czynności dozoru inżyniersko-technicznego charakteru pracy w szczególnych warunkach (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2011 r. II UK 48/11 LEX nr 1108485, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2007 r., I UK 111/07).

Mając powyższe rozważania na uwadze, Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych uznał, iż ubezpieczony spełnił wszystkie warunki uprawniające go do uzyskania prawa do emerytury i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.